

Verslag werkplaats netcongestie 18 september 2025

Netcongestie: wat betekent het prioriteringskader en voor gemeenten en netbeheerders?

Wat betekent het nieuwe prioriteringskader voor netbeheerders en gemeenten?
Deze vraag stonden centraal tijdens de [werkplaats netcongestie](#), waar Provincie Utrecht, het Rijk, gemeenten, Stedin en ACM met elkaar in gesprek gingen.

Het prioriteringskader: ACM en Stedin vertellen

De werkplaats begon met een presentatie van Wilko Wolbers, jurist bij ACM. Hij lichtte het nieuwe landelijke prioriteringskader toe dat op 1 januari 2026 in werking treedt.

Vanwege netcongestie geldt in onder meer Provincie Utrecht een wachtlijst voor nieuwe grootverbruikaansluitingen op het elektriciteitsnet. Om bepaalde projecten voorrang te geven op de wachtlijst, werkt ACM aan een prioriteringskader: een uniforme werkwijze om te prioriteren in de verdeling van beschikbare netcapaciteit. Dit heeft ook gevolgen voor netbeheerders. Mascha Kanters van Stedin vertelde hier meer over. De presentaties van ACM en Stedin zijn te vinden in de Powerpoint onderaan dit artikel.

Het prioriteringskader: wat verandert er voor gemeenten?

Het nieuwe prioriteringskader heeft verschillende gevolgen. Na de presentaties door ACM en Stedin was er daarin ruimte voor een Q&A om in te gaan op vragen vanuit gemeenten. Lees hieronder de antwoorden op de gestelde vragen:

Q&A Prioriteringskader

Vanaf wanneer kunnen prioriteringsverzoeken worden ingediend?

Vanaf 1 januari 2026. Vanaf dat moment zijn netbeheerders ook wettelijk verplicht om prioriteringsverzoeken te volgen.

Wanneer wordt het definitieve prioriteringskader bekend?

Uiterlijk op 1 januari 2026.

Vervalt het reserveren ook per 1 januari 2026?

Prioriteren en reserveren zijn losse onderwerpen. Het prioriteringskader gaat dus niet over het reserveringsbeleid. Dat is van de netbeheerders. Tijdens de werkplaats is er kort gesproken over prioriteren en reserveren. Inmiddels is er een [Kamerbrief](#) gepubliceerd waarbij [in deze bijlage](#) kort meer wordt uitgelegd over prioriteren en reserveren (onder de kop *Maatschappelijke prioritering*).

Wat is de beoordelingstermijn van een prioriteringsverzoek?

De standaardtermijn is 20 werkdagen. Voor congestieverzachters geldt een langere termijn vanwege de complexiteit van het proces.

Hoe wordt de prioriteit binnen een categorie op de wachtlijst bepaald?

Dit gaat op basis van de aanvraagdatum van transportcapaciteit.

Is het prioriteringskader statisch?

Nee. Het kader wordt cyclisch herzien op basis van maatschappelijke ontwikkelingen, op basis van signalen hierover die bij de ACM binnenkomen.

Hoe wordt omgegaan met bestaande wachtlijsten?

Er wordt toegewerkt naar 1 integrale wachtlijst voor klein- en grootverbruikers. Omdat kleinverbruikers tot nu toe geen transportcapaciteit hoefden aan te vragen bij de netbeheerder, onderzoekt ACM samen met de netbeheerders en ministeries hoe hier rekening mee kan worden gehouden. De ACM streeft naar een ‘zachte landing’ voor deze groep. De integrale wachtrij zal nog niet direct op 1 januari 2026 beschikbaar zijn.

Kunnen prioriteringsverzoeken ook worden ingediend zonder bekend huisnummer?

Ja, dit kan bijvoorbeeld ook op basis van coördinaten of locatie binnen een wijk.

Wat valt onder ‘onlosmakelijk verbonden activiteiten’ bij woningen in het prioriteringsverzoek?

Dit zijn voorzieningen die essentieel zijn voor de leefbaarheid van een woning, bijvoorbeeld liften, collectieve warmtevoorziening en verlichting. Niet-essentiële voorzieningen zijn bijvoorbeeld fitnessruimtes of zwembaden. Een commerciële plint kan worden meegenomen als het project zonder deze commerciële plint verliesmakend zou zijn.

Kunnen gemeenten meebepalen welke projecten prioriteit hebben?

Nee. Netbeheerders moeten alle partijen gelijk behandelen. Het kan daarom niet dat elke gemeente hier eigen keuzes in maakt. Wel kan de overheid mogelijk via de hardheidsclausule een rol spelen in uitzonderlijke gevallen. Daarnaast kunnen gemeenten via het omgevingsrecht aanvullende eisen stellen aan projecten.

Wat kunnen gemeenten nu al doen ter voorbereiding op maatschappelijk prioriteren?

Gemeenten kunnen zich alvast voorbereiden door:

- Te onderzoeken wat er binnen het omgevingsrecht mogelijk is
- In kaart te brengen welke bewijslast nodig is bij een prioriteringsverzoek en plannen te maken voor het verzamelen van deze stukken
- Toekomstige woningbouwprojecten – voor zover mogelijk is – al af te stemmen op de werkwijze van maatschappelijk prioriteren

Welke rol hebben gemeenten en netbeheerders in de communicatie over maatschappelijk prioriteren?

Gemeenten spelen een belangrijke rol in het informeren van betrokken partijen binnen hun eigen omgeving. Zij kunnen daar nu al mee aan de slag door zich voor te bereiden op de nieuwe werkwijze. Ook netbeheerders spelen een belangrijke rol, omdat zij deze informatie moeten laten weten aan partijen in de wachtrij. ACM zal ondersteunen in de communicatie door te voorzien in informatie voor op de website.

Reflectie in groepen: aandachtspunten voor prioriteren

Na de presentaties bespraken deelnemers in kleine groepen welke aandachtspunten zij zien bij het prioriteren. Een paar belangrijke inzichten:

- Om prioriteringsaanvragen goed te borgen in de werkwijze van gemeenten, zijn nieuwe interne processen nodig.
- Gemeenten willen op tijd weten wanneer een project kan worden aangesloten op het stroomnet. Tegelijkertijd moet een project voldoende concreet zijn voor een prioriteringsverzoek. Het is dus zoeken naar het juiste moment voor het verzoek: niet te vroeg en niet te laat.
- Er moet een duidelijke regie komen op het indienen van prioriteringsverzoeken binnen gemeenten. Denk bijvoorbeeld aan een interne coördinator, afspraken met projectontwikkelaars over verantwoordelijkheden en voldoende capaciteit.

De conclusie: er is nog veel vraag naar aanvullende informatie en ondersteuning om de gemeentelijke processen hierop aan te passen. Provincie Utrecht, Stedin en ACM gaan verder in gesprek om passende vervolgstappen te verkennen.

De netbudget-rekentool: inzicht in wijkgerichte netcapaciteit

Joël Lapré van Provincie Utrecht presenteerde vervolgens de netbudget-rekentool. Deze tool is ontwikkeld om het netbudget voor een wijk te kunnen berekenen. Dit gaat op basis van de warmtevraag via individuele bodem- en luchtwarmtepompen.

De presentatie is terug te vinden in de Powerpoint onderaan dit artikel. Hieronder lees je enkele vragen en antwoorden uit de sessie:

Krijgen afzonderlijke woningen ook een afzonderlijke aansluiting?

Nee, je kunt zelf bepalen hoe de aansluitingen binnen een wijk worden ingericht. Het netbudget is enkel nodig voor de totale energievraag van de woningen binnen een wijk.

Wat valt er allemaal binnen het netbudget?

Het netbudget gaat alleen over woningen. Voor het inregelen van capaciteit voor bijvoorbeeld collectieve voorzieningen en elektrisch laden zijn, net als in de huidige

situatie, maatwerk afspraken nodig met de netbeheerder. Het streven is om op den duur andere aspecten van een gebiedsontwikkeling mee te nemen in het netbudget, maar op dit moment zijn de processen bij gemeenten, projectontwikkelaars en netbeheerders hier nog niet op ingesteld.

Zijn de bepaalde normen van het netbudget een getal of een profiel?

De normen van het netbudget zijn een dynamisch getal, afhankelijk van het type wijk. Het netbudget van een specifieke wijk wordt berekend op basis van een aantal factoren zoals de woningtypologie, de mogelijkheid tot bodemenergie en het aantal woningen. Het doel van het netbudget is om de totale energiestaat van een ontwikkeling te verbeteren.

Netcongestie Werkplaats Utrecht is een samenwerking tussen

